

ETO

1987 januárjától a FID új szervezeti kereteket léptetett életbe az ETO irányításával és revíziójával kapcsolatban. A változások egyik legfontosabb momentuma, hogy megszűnt a Központi Osztályozó Bizottság és az ETO Közgyűlés. A rendszer irányítását Igazgató Tanács vette át, amelynek tagjai az ETO kiadói, független szakértők, valamint a négy újonnan alakított osztályozási revíziós koordináló bizottság (Coordination Revision Committee = CRC) elnöke. A koordinációs bizottságok fő funkciója az ETO egy-egy nagyobb területén történő revízió irányítása. A revíziót az egyes revíziós bizottságok, illetve alkalmi bizottságok végzik. Az egyes CRC-k között a következőképpen alakul a tudományterületeknek megfelelő felosztás: CRC—I. Társadalomtudományok (3. főosztály); CRC—II. Természettudományok, alkalmazott tudományok, technika, orvostudomány (5. és 6. főosztály); CRC—III. Humán tudományok, művészetek (1., 2., 7. és 8. főosztály). CRC—IV. Segédtablázatok, általános művek, földrajz, történelem (0. és 9. főosztály). Az egyes koordinációs bizottságokhoz utalt területek nem az ETO egyenlő részekre való felosztását, hanem a várható revíziós tevékenységek koordinálási szükségleteit tükrözik. Következésképpen a koordinációs bizottságok mind nagyságukat, mind tevékenységüket illetően különböznek. Minden egyes revíziós bizottság egy tagját jelöli a koordinációs bizottság tagjai sorába, s minden koordinációs bizottság elnöke egyben tagja az ETO Igazgatói Tanácsának. Ugyanakkor a koordinációs bizottság elnöke lehetőség szerint ne legyen revíziós bizottsági elnök. Olyan "füg-

getlen" személynek kell lennie, akinek kellő áttekintése van a szakterületről, de személyesen nem vesz részt a revíziós javaslatok kidolgozásában. Az új eljárás szerint a koordinációs bizottságok fő feladata a revízió irányainak kijelölése és a javaslatok első fokú jóváhagyása. A javaslatokat végső soron a négy revíziós koordinációs bizottság elnöke hagyja jóvá. A javaslatok elbírálásához a FID osztályozási igazgatója szakértőket vesz igénybe.

Új tagok

1986 júliusa és 1987 áprilisa között 22 új társult taggal bővült a szövetség. Közülük egy nemzetközi státusú, a többi 21 új affiliált tag több mint 15 országból csatlakozott a szövetséghez. A tanács áprilisi ülésén döntött Ecuador újrafelvételéről.

Új csoport

H. Borko, a kaliforniai UCLA-egyetem professzora javaslatot terjesztett elő a szakértői rendszerek információs és dokumentációs munkában való felhasználási kérdéseivel foglalkozó FID-szakcsoport létrehozására. A szakcsoport (Special Interest Group for Library Expert System) a mesterséges intelligencia és a szakértői rendszerek könyvtári és döntéshozatali célú alkalmazásával összefüggő tapasztalatcsere fórumát kívánja létrehozni az alapszabályban meghatározott keretek között.

Összeállította: Hegedűs Péter

Az időszaki kiadványok katalogizálásának évtizede

Az 1970-es évek elején kezdődött el a katalogizálás forradalma, melynek lényege a nemzetközi szabványosítási törekvésekben testesül meg. Az ISBD-k (International Standard Bibliographic Description = Nemzetközi Szabványos Bibliográfiai Leírás) bevezetése, az AACR (Anglo-American Cataloging Rules = Angol-Amerikai Katalogizálási Szabályzat) revíziója, majd ezek nyomában a nagyarányú számítógépesítés szakított a hagyományos feldolgozó gyakorlatl, különösképpen az időszaki kiadványok területén.

ISDS és NSDP

Az ISDS (International Serials Data System = Időszaki Kiadványok Nemzetközi Regisztrációs Rendszere) létrehozásának gondolata az UNESCO UNISIST programjában gyökerezik, és azon a felismerésen alapul, hogy a világ tudományosságának szüksége van egy olyan nemzetközi rendszerre, amely folyamatosan regisztrálja és hozzáférhetővé teszi a tudományos időszaki kiadványok adatait. A francia kormány anyagi hozzájárulásával alapították meg az

ISDS IC-1 [1] (*International Centre = Nemzetközi Központ*), amely az NC-k és az RC-k (*National Centres = Nemzetközi Központok, Regional Centres = Regionális Központok*) együttműködő hálózatának segítségével látja el a feladatát.

Az ISDS Guidelines-a [2] tartalmazza mindazokat a katalogizálási előírásokat, amelyek a nemzetközi regisztráció – elsősorban az egyes időszaki kiadványok egyértelmű azonosíthatósága – céljára megfeleltek, vagyis a kulcscím és a hozzárendelt azonosító szám, az ISSN szabályait. Minthogy a kulcscímnek azonosító funkciója van, nem egyezhet meg minden esetben az időszaki kiadvány címével, de mindig azon alapul. Általános című kiadványok esetében kiegészül a közreadó testület nevével, azonos alakú címeknél pedig – kiegészítésként – megkülönböztető adatok járulnak hozzá. A kulcscím tehát minden időszaki kiadványra egyedi [2]. Ha az időszaki kiadvány címe megváltozik, új kulcscím és ISSN szolgál azonosításra. Ez alól csak a "jelentéktelen", azaz a címek rendezését és visszakereshetőségét nem befolyásoló változások a kivételek [2].

Az NDSP (*National Serials Data Program = Időszaki Kiadványok Nemzeti Programja*) az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti ISDS Központja; tevékenysége három nagykönyvtár, az LC (*Library of Congress = Kongresszusi Könyvtár*), a Nemzeti Orvostudományi Könyvtár (*National Library of Medicine*) és a Nemzeti Mezőgazdasági Könyvtár (*National Agricultural Library*) együttműködésével kezdődött, majd később az LC önálló főosztályává alakult [3]. Az NSDP feladatai nemcsak a regisztrációra és az ISDS IC-nek való bejelentésre szorítkoznak, hanem kiterjednek a tájékoztatásra, a kiadókvaló együttműködésre és az ISSN-számok alkalmazásának USA-beli elősegítésére is [2]. Egyik legjelentősebb vívmányának könyvelhető el, hogy sikerült egyezményt létrehozniuk a postával az ISSN alapján történő szállítást kedvezményes díjszabására [4].

ISBD(S)

Az ISBD(S) (*International Standard Bibliographic Description for Serials = Időszaki Kiadványok Nemzetközi Szabványos Bibliográfiai Leírása*) 1974-ben látott napvilágot [5] az IFLA UBC (*Universal Bibliographic Control*) programjának eredményeként. Nemzetközi szinten szabályozta a bibliográfiai leírás adatait, adatcsoportokban való elrendezésüket és a leírás központosításának rendszerét. Lényeges tudnivaló, hogy az ISBD(S) alapú bibliográfiai leírások nem állnak meg önmagukban, a leíró katalógusok vagy bibliográfiák céljaira besorolási adatokkal kiegészítve lesznek csak rendezhető tételek [6]. Az

1974-es kiadás szabályai sok tekintetben hiányosak voltak pl. a számozási és a megjelenési adatok tekintetében, de ugyanígy nem volt pontosan kimunkálva a főcím értelmezése sem [7]. Szükségesnek mutatkozott egy olyan általános leírási szerkezet kidolgozása, amely valamennyi dokumentumtípus egységes ISBD-szerkezet szerinti leírására irányadó. Ennek a szabályzatnak, az ISBD(G)-nek (Általános ISBD) a megszületése [8] alapvetően meghatározta az ISBD(S) további fejlődését. Az 1977-es első standard ISBD(S)-kiadás már – két új adatcsoportként – szabályozta a számozási és a megjelenési adatok leírását, valamint előírta, hogy a főcímet az első, a kulcscímet és az ISSN-t pedig a nyolcadik adatcsoportban kell megjeleníteni, továbbá a hatodik adatcsoportban a sorozati cím leírásáról is rendelkezett [9].

Az ISDS és az ISBD(S) kölcsönhatása

Az ISDS Guidelines hatása az ISBD(S) korai fejlődési szakaszára könnyen kimutatható, különösen a megkülönböztető cím eredeti értelmezésében; a két szabályzat a későbbi munkálatok során is kölcsönösen befolyásolta egymást. Funkciójukban azonban eltérőek voltak, minthogy az ISDS alapvetően regisztrációs és azonosító célokat szolgált, az ISBD(S) ezzel szemben a leíró katalógus követelményeiből kiindulva szabályozta az adatok leírását. Minthogy a két funkció teljesítését többnyire ugyanazoknak a nemzeti központoknak kellett megoldaniuk, a szabályzatok kidolgozásánál nemcsak az egyes ISBD-k összehangolását kellett szem előtt tartani, hanem az ISDS Guidelines és az ISBD(S) kompatibilitását is. A gazdaságosság és a hatékonyság szempontjai egyaránt azt diktálták, hogy legyen mód a kétféle leírás közös adatalemeinek azonos kezelésére, ezúton a párhuzamos munka kiküszöbölésére, a teljes rekord pedig tartalmazza mindazokat az adatalembeket, amelyek egyrészt a nemzeti, másrészt a nemzetközi rendszer számára szükségesek [10]. Az egyeztető munkálatok 1981-ben kezdődtek [11] az ISDS igazgatói értekezletének és az IFLA-nak a döntése alapján, s a megállapodások eredményeképpen 1983-ban megjelent az *ISDS Manual (ISDS Kézikönyv)*, míg az ISBD(S) revíziós munkálatai még nem fejeződtek be kézzelfogható eredménnyel. Az ISDS adatalemeinek sorába újabb adatalemek (főcím, szerzőségi adatok, bibliográfiai kapcsolatok, címváltozatok, illetve kisebb címváltozások) kerültek be, a Manual terminológiájában és meghatározásaiban pedig hozzáidomult az ISBD(S)-hez [10, 12].

AACR

Az ISDS Guidelines és az ISBD(S) szabályai az AACR észak-amerikai változatát is befolyásolták. Így ha a testületi név a cím része volt, nem kellett különválasztani, mint korábban. Az általános címet viszont továbbra is ki kellett egészíteni a közreadó testület nevével. A kapcsolódó tételekben bevezették a kulcs cím és az ISSN, valamint a kiadó felüntetését is [13, 14, 15, 16].

Módszertani segédleteket dolgoztak ki az AACR oktatására és bevezetésére [17, 18], ami az egységes amerikai katalogizálási gyakorlat megvalósítását kívánta elősegíteni.

AACR2

1974-ben kezdődött meg az AACR felülvizsgálata, aminek célja az észak-amerikai és a brit szövetség egyeztetése és összehangolása, valamint az ISBD(S)-hez való csatlakozás volt. Az új szabályzat, az AACR2 1978 decemberében jelent meg, 1981 elejétől pedig sor került teljes körű bevezetésére [19, 20].

Az időszaki kiadványok katalogizálására vonatkozó előírásaiban az AACR2 három jelentős pontban tér el a korábbi AACR-től:

- ◆ nincs benne különleges előírás a főtétel megválasztására,
- ◆ megváltoztatja a bibliográfiai leírás formátumát; a tételben a továbbiak során megjelenhet a szerzőségi közlés,
- ◆ a leírás alapjává az első részegység vagy a rendelkezésre álló legkorábbi egység válik.

Mindezek közül a legradikálisabb változás, hogy általános címek esetében eltörölték a testületi nevet mint a főtétel első besorolási adatát; a testületi név szerinti főtétel egyébként más kiadványtípusoknál is drasztikusan korlátozódott [7, 21, 22, 23]. Hosszas viták után fogadták el azt a szabályt, hogy a leírást mindenkor a "kézben lévő példány" alapján kell elkészíteni, következésképpen a mikromásolatban megjelent kiadványok leírásában az eredetire vonatkozó adatok a megjegyzések adatcsoportjába kerülnek.

Már az AACR2 bevezetése előtt is nyilvánvalóvá vált, hogy az új szabályzat nem teszi lehetővé az időszaki kiadványok azonosítását sem a fő- és melléktételek, sem az utalók szintjén. A testületi név szerinti főtétel hiányának orvoslására jelentek meg azután azok a kiegészítő előírások, amelyek az egységesített címet bevezették [24, 25]. Ezek szerint az egységesített cím első eleme a főcím, ezt követik zárójelben az azonosító funkciót betöltő ki-

egészítő adatok, elsősorban a közreadó testület neve, illetve a megjelenés helye.

CONSER

A katalogizálás új korszakának egyik legsikeresebb példája az időszaki kiadványok számítógépes feldolgozásának projektje, a CONSER (*CON*version of *SER*ials). Az Amerikai Könyvtáros Egyesület (American Library Association = ALA) kezdeményezésére az 1973-as éves közgyűlésen az USA és Kanada húsz intézményének képviselői találkoztak, hogy megvitassák az időszaki kiadványok központi számítógépes adatbázisának létrehozásával és fenntartásával kapcsolatos főbb problémákat [26]:

- ◆ a fájlokat építők között hiányzik a megfelelő összeköttetés,
- ◆ a már meglévő fájlok formátuma és adattartama nem kompatibilis,
- ◆ nyilvánvaló ellentmondások vannak az érvényben lévő bibliográfiai leírasi és formátumszabványok között.

A kérdések megoldására összehívott szakértők csoportja, az ún. Toronto Csoport 1973-ban Kanadában tartotta első hivatalos ülését, s az alábbiak szerint foglalta össze álláspontját [26, 27]:

- ◆ Az LC MARC-rekord szolgáltatása és az NSDP együttesen sem képes elég gyors ütemben kiépíteni az időszaki kiadványok nemzeti adatbázisát, aminek alapján ki lehetne elégíteni a fejlődő könyvtári rendszerek igényeit.
- ◆ Az LC-ben az időszaki kiadványokra kifejlesztett MARC-formátum kínálja az egyedüli lehetőséget a gépi formátumra, és minden rendszer ezt kívánja bevezetni.
- ◆ Az LC MARC és az NSDP között formátumbeli inkompatibilitás áll fenn; ezek az eltérések egy nemzeti rendszeren belül nem kívánatosak.
- ◆ A vezető kanadai könyvtárak készek az együttműködésre, tehát a két nemzet törekvéseit össze kell hangolni.

Megegyeztek a közös projektre vonatkozó javaslat mielőbbi kidolgozásában és abban, hogy az eszközök tekintetében az OCLC adottságait veszik figyelembe [26]. A CONSER projektet jogilag és anyagilag támogató szervezetek az LC, az Association of Research Libraries (Tudományos Könyvtárak Egyesülete) és a CLR (Council on Library Resources = Könyvtári Források Tanácsa) lettek, ez utóbbi egyúttal a projekt ideiglenes vezető szerve [28].

A CONSER fő feladatát a következőkben határozták meg: "Az időszaki kiadványok bibliográfiai tételeiből olyan adatbázist kell létrehozni, amelyet a

központi katalógusok építői és fenntartói eszköz-ként használhatnak. Mint alapadatbázis, helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt legyen alkalmas a számítógépes adatállományok fenntartására és továbbépítésére” [29].

A konkrét lépések közben — minthogy az adatbázis első feltöltését az OCLC-rekordok átvételére alapozták — számos tulajdonjogi, terjesztési és ezekhez kötődő pénzügyi természetű nehézség jelentkezett, de ezeket a CONSER és az OCLC közötti szerződés leküzdötte. Eszerint a felek meg egyeztek abban, hogy a CONSER adatbázis tulajdonosa és terjesztője az LC és a National Library of Canada (NLC) [30], miközben a MARC-szolgáltatások között elő lehet fizetni a CONSER-rekordokra is. Ugyanakkor az OCLC fenntartja a CONSER-fájl felhasználói és terjesztői jogait.

A CONSER gépi formátumaként az LC MARC-ot fogadták el, kiterjesztve a kanadai MARC-formátum és az ISDS adatelemeivel [29]. Az alapfájl felállítására, hogy csökkentsék a saját feldolgozás mennyiségét, a Minnesota Union List (Minnesotai Központi Katalógus) adatállományát vették át, minthogy ez kompatibilis volt az időszaki kiadványok MARC-formátumával és kb. 72 000 címet tartalmazott [28]. Ehhez csatlakoztatták az LC időszaki kiadvány fájlját és az OCLC rekordjait.

A CONSER-ben való részvételtől a belépni kívánó könyvtár állományának mérete, katalogizáló munkájának minősége és az anyagi hozzájárulás alapján döntöttek [29].

A rendszerben együttműködő intézmények nagy száma miatt elengedhetetlen volt egy mindenre kötelező inputszabvány kidolgozása, mégpedig számos nemzeti és nemzetközi szabvány (AACR, ALA-szabályzat, ISSN, ISBD-szabványok, US MARC II, Canadian MARC és még számos helyi szabályzat) figyelembevételével [31]. A létrehozott dokumentum *Agreed Upon Practices* (Megegyezés a gyakorlatban) néven vált ismertté.

El lehet képzelni, milyen sok problémát kellett a CONSER-nek működése során megoldania. Ezek közül is igen jelentős volt az, hogy miképpen kezeljék az időszaki kiadványok címváltozásait. A legutolsó érvényes címhez kerüljenek-e a főtételek vagy az egymást követő címekhez? Minthogy az egységesítés megoldhatatlannak látszott, a rendszerbe eltérő szerkezetű rekordok kerültek be azzal a megkötéssel, hogy minden további új bevitelnél az egymást követő címek elvét alkalmazzák [29].

További gondot jelentett a főtétel első besorolási adatának formájára vonatkozó eltérő szabályozás az ALA, illetve az AACR előírásaiban. Ennek megoldására dolgozták ki azt a MARC-formátumot, amelynek alternatív mezőibe mind az ALA, mind

az AACR szerinti névforma bevihető, az LC-gyakorlat számára az ALA szerinti, a CONSER számára az egységesített AACR szerinti. A névformák ellenőrzéséért és az ISSN, valamint a kulscím tételekhez rendeléséért az LC és az NLC nemzeti ISDS-központja vállalta a felelősséget. Ennek jegyében valamennyi CONSER-résztevő rekordjait felülvizsgálták a bevitel előtt, és csak az általuk hozzárendelt hitelesítő kóddal ellátott rekordok voltak terjeszthetők a MARC-szolgáltatás keretei között.

Az 1977-es év nevezetes marad az időszaki kiadványok katalogizálói számára, mivel egyrészt az OCLC-cédulák előállításával jelentkezett az időszaki kiadványok inputjához, saját formátumában, másrészt az eredeti CONSER-projekt az év novemberében fejeződött be. Addigra a CONSER-adatbázis mintegy 200 ezer rekordot tartalmazott, ebből 72 ezer volt a hitelesített rekord, 80 ezer pedig azoknak a száma, amelyeket a projekt saját feldolgozásként vitt be az adatbázisba [32]. 1978-tól a projekt az OCLC igazgatásával folytatódott, és továbbra is nagy súlyt helyeztek a rekordok hitelesítésére és verifikálására a feldolgozás színvonalának megőrzéséért.

A CONSER-nek napjainkban 22 résztvevője van, tagjai közt szerepel néhány olyan intézmény is, amely részt vesz az U.S. Newspaper Projectben, tehát a napilapok és újságok tételeivel gazdagítják az adatbázist [28].

Az LC 1984-ben bejelentette, hogy MARC-szolgáltatásában a CONSER-rekordokat is terjesztetni fogja [33]. További fejlődést jelentett a *CONSER Abstracting and Indexing Coverage Project* elindítása, melynek célja a CONSER-rekordok kiegészítése a dokumentációs és indexelő szolgáltatások számára szükséges hivatkozási megjegyzésekkel. E munka során az éppen aktuális tételeket az ISDS-adatelemeiket illetően ellenőrzik, s hiány esetén kiegészítik a rekordokat, majd helyettesítő rekordként küldik meg őket az előfizetőknek. A tételek hitelesítésének gyakorlata annyiban változott, hogy a résztvevők minden új tételt maguk hitelesítenek, kivéve a kanadai időszaki kiadványok rekordjait. Ennek az a jelentősége, hogy a tételek azonnal eljuthatnak a MARC-szolgáltatások felhasználóihoz, s az LC-ben addig hitelesítési munkára fordított idő felszabadul saját CONSER-feladataik ellátására [33].

A CONSER életképességét komolyan vitatták a könyvtári közösség különböző tagjai, de nyilvánvalóvá vált, hogy a kezdeti bizonytalanságokat legyőzve, a CONSER jelentős együttműködésen alapuló katalogizáló rendszerré fejlődött. Adatbázisának felhasználói nagy mennyiségű feldolgozó munkát takaríthatnak meg, ugyanakkor hitelesített és teljes bibliográfiai információhoz jutnak saját időszaki kiadványaikra vonatkozóan.

Következtetés

Az időszaki kiadványok katalogizálásának elmúlt évtizede komoly eredményeket hozott a szabványosítás és az együttműködés területein. Az AACR2 és az ISBD(S) nagy hatású és sikeres nemzetközi szabványoknak bizonyultak, elterjedésük köre kétségtelenül tovább fog szélesedni. A CONSER úttörő jelentőségű volt a közös katalogizálás nagy rendszereinek kialakításában, s azzal a reménnyel kecsegtet, hogy az időszaki kiadványok katalogizálási költségeit a lehetséges legalacsonyabb szintre csökkenti.

Bár a következő évtizedben már nem jelentenek gondot a bibliográfiai és a formátumszabványok, minthogy megvannak, lesz más tennivaló; sürgető feladat pl. az állományi és a lelőhelyadatok szabványosítása. Ezeknek az adatoknak az US MARC-formátumára már kidolgozták a javaslatot. Vele kapcsolatban az lesz a jelentős eredmény, ha az online könyvtári közösség be is vezeti gyakorlatába ezt a formátumot.

Kétségtelen, hogy a jövőben az időszaki kiadványok retrospektív feldolgozása a helyi, tagállami és a regionális online központi katalógusok fejlődése folytán igencsak előtérbe kerül. Minthogy a nagy egyetemi és tudományos könyvtáraknak óriási munkát fog jelenteni mind az időszaki kiadványok, mind a monográfiák retrospektív számítógépes feldolgozása, e feladatok megoldása elengedhetetlenné teszi az együttműködésen alapuló számítógépes katalogizálás folytatását.

Irodalom

- [1] KOSTER, C. J.: International Standard Serial Numbers and the International Serials Data System. = *Libri*, 23. köt. 1. sz. 1973. p. 71–72.
- [2] International Centre for the Registration of Serial Publications. = *Guidelines for ISDS*, Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 1973.
- [3] SAUER, M.: National Serials Data Program. = *Drexel Library Quarterly*, 11. köt. 3. sz. 1975. p. 40.
- [4] SAUER, M.: National Serials Data Program. = *The Bowker Annual of Library & Book Trade Information*, 1979. 24. köt. p. 70–71.
- [5] Joint Working Group on the International Standard Bibliographic Description for Serials, ISBD(S), London: IFLA Committee on Cataloguing, 1974.
- [6] Joint Working Group on the International Standard Bibliographic Description for Serials, ISBD(S). 1st standard ed., London: IFLA International Office for UBC, 1977. p. 2.
- [7] CANNAN, J. P.: The impact of international standardization on the rules of entry for serials. = *Library Resources & Technical Services*, 19. köt. 2. sz. 1975. p. 165–168.

- [8] ISBD(G) meeting, Paris, 16–17 October 1975. = *International Cataloguing*, 5. köt. 1. sz. 1976. p. 1–2.
- [9] ISBD(S) revision meeting, Paris, 21–22 October 1975. = *International Cataloguing*, 5. köt. 1. sz. 1976. p. 3.
- [10] ANDERSON, D.: Compatibility of ISDS and ISBD(S) records in international exchange: the background. = *International Cataloguing*, 12. köt. 2. sz. 1983. p. 15–16.
- [11] SZILVÁSSY, J.: ISDS and ISBD(S) records in international exchange: compatibility issues. = *International Cataloguing*, 12. köt. 4. sz. 1983. p. 38–39.
- [12] ISDS International Centre. = *ISDS Manual*, Paris: ISDS International Centre, 1983.
- [13] Cataloguing Service, 1974. 108. sz. p. 2.
- [14] Cataloguing Service, 1974. 109. sz. p. 9.
- [15] Cataloguing Service, 1976. 119. sz. p. 13–14.
- [16] Cataloguing Service, 1975. 112. sz. p. 12.
- [17] SMITH, L. S.: A practical approach to serials cataloguing, Greenwich, Conn.: Jai Press, 1978.
- [18] CANNAN, J. P.: Special problems in serials cataloguing, Washington: Processing Services, Library of Congress, 1979.
- [19] Revision of AACR. = *Library Resources & Technical Services*, 18. köt. 4. sz. 1974. p. 400–401.
- [20] Minutes of the RTSD catalog code revision committee's July 1974 meeting. = *Library Resources & Technical Services*, 19. köt. 1. sz. 1975. p. 80–82.
- [21] HOWARD, J. H.: Main entry for serials. = *Drexel Library Quarterly*, 11. köt. 3. sz. 1975. p. 11–19.
- [22] CARPENTER, M.: No special rules for entry of serials. = *Library Resources & Technical Services*, 19. köt. 4. sz. 1975. p. 327–332.
- [23] Anglo-American cataloguing rules. 2nd. ed., Chicago: American Library Association, 1978.
- [24] Cataloguing Service Bulletin, 1979. 5. sz. p. 5–9.
- [25] Cataloguing Service Bulletin, 1984. 25. sz. p. 70–77.
- [26] ANABLE, R.: The ad hoc discussion group on serials data bases: its history, current position and future. = *Journal of Library Automation*, 6. köt. 4. sz. 1973. p. 207–209.
- [27] LIVINGSTON, L. G.: A composite effort to build an online national serials data base. = *Library of Congress Information Bulletin*, 33. köt. 1. sz. 1974. p. A-35-A-36.
- [28] UPHAM, L.: CONSER, cooperative conservation of serials project. = *Library of Congress Information Bulletin*, 33. köt. nov. 29. 1974. p. A-246-A-247.
- [29] ANABLE, R.: CONSER an update. = *Journal of Library Automation*, 8. köt. 1. sz. 1975. p. 26–29.
- [30] LIVINGSTON, L. G.: The conser project current status and plans. = *Library of Congress Information Bulletin*, 34. köt. febr. 14. 1975. p. A-38-A-39.
- [31] FASANA, P.: Serials data control: current problems and prospects. = *Journal of Library Automation*, 9. köt. 1. sz. 1976. p. 28.
- [32] JAMES, J. R.: Developments in serials: 1977. = *Library Resources & Technical Services*, 22. köt. 3. sz. 1978. p. 303.
- [33] Library of Congress. Cataloguing distribution service. = *Announcement – MARC Distribution Service – Serials*, Washington, D. C.: Library of Congress, 1984. p. 1–2.

/COLE, J. E. – MADISON, O. M. A.: A decade of serials cataloging. = *The Serials Librarian*, 10. köt. 1–2. sz. 1986. p. 103–117./

(Berke Barnabásné)